

A PHARE KÖZÉP- ÉS KELET EURÓPÁBAN INDÍTOTT PROGRAMJA AZ URÁNBÁNYÁSZAT OKOZTA KÁROK FELSZÁMOLÁSÁÉRT

A PHARE Több Országot Átfogó Környezeti Programjának (PHARE Multi-Country Environmental Sector Programme, ujabban Phare Multi-Beneficiary Programme for Environment) keretében a közép- és kelet-európai országokban az uránipar környezeti kárainak felszámolását elősegítő program (Remediation Concepts for the Uranium Mining Operations in CEEC) indult 1996 nyarán.

A kedvezményezett résztvevő országok: Albánia, Románia, Bulgária, Szlovákia, Cseh Köztársaság, Szlovénia, Észtország, Lengyelország, és Magyarország. Magyarországon a kedvezményezett a pécsi Mecseki-Ércbányászati Vállalat (MÉV).

Az ötéves remediációs program során a közös problémák feltérképezése után a közép- és kelet-európai szakemberek az Európai Unió szakembereivel közösen fognak dolgozni a környezeti károk felszámolása során felmerülő szakmai kérdések megoldásán.

A program két szakaszból áll. Az első szakasz során, amely idén nyáron zárult le elkészült a résztvevő országok közös adatbázisa. Az adatbázis az egyes országokban levő 5779 különböző urániparhoz kapcsolódó környezeti problémát jelentő, az érc kitermelése és feldolgozásakor keletkezett objektumról tartalmaz részletes információkat.

A program második fázisa elején, az 1997. szeptember 7-én tartandó kormányzó testületi (Steering Committee) ülésen került sor az összeállított kritériumrendszer alapján az egyes országok által benyújtott vezérprojektek (pilot projects) elfogadására.

A vezérprojektek célja, hogy az egyes országokban előforduló problémák megoldásának szisztematikus megközelítési módját kifejlesszék. A kérelmező országban megvalósuló projektet a többi résztvevő közép- és kelet-európai országban a hasonló környezeti problémák megoldásához felhasználják.

Az első négy elfogadott projekt közül a Magyarország által benyújtott "A *zagytározók hosszú távú stabilitásának technikai tervezése*" című projekt került a megvalósítási sorrend első helyére.

Az egy éves időtartamú projekt összköltsége 448 eECU.

A projekt 1998-as megvalósulása esetén 1999-ben elkezdődhetnek az erre alapozott zagytározó stabilitási munkálatok. A zagytározó problémájának megoldása rendkívül jelentős része az uránbányászat okozta károk helyreállítási munkálatainak, amelyek 2002-ig való befejezését kormányhatározat írja elő.

Az Európai Közösség anyagilag támogatja a résztvevő országokat a vezérprojektek finanszírozásában.

Az Európai Bizottság eddig 2 millió ECU-t biztosított erre a nemzetközi PHARE programra és a következő években a folyamatosan elfogadott költségvetés függvényében folytatni fogja a nemzeti rekultivációs programok szervezésének támogatását.

Nám Andrea
(KTM, Környezetvédelmi Hivatal)

MAGYAR GEO-KUTATÓK A NAGYVILÁGBAN

Új sorozatot tervezünk indítani a fenti címmel a "KUTATÁS" rovaton belül.

A tervünk szerint számonként egy-egy cikkben kívánjuk bemutatni azokat a geológusokat, geofizikusokat, akik külföldön, expedíciókban, tanulmányi, üzleti utakon, vagy kényszerű emigrációban végzett munkájuk során jelentős mértékben járultak hozzá az adott ország földtani megismeréséhez, vagy új nyersanyag-előfordulások felfedezésével gazdagították azt. Célunk, hogy a sorozattal egyrészt emléket állítsunk a gyakran igen nehéz, embert formáló körülmények között dolgozó geológusoknak, másrészt életüket példaképpül akarjuk állítani fiatal, pályakezdő geológusok elé, megismertetve velük a magyar geológiára máig is hatást gyakorló eredményeket.

A sorozat szerkesztését a Magyarhoni Földtani Társulat Tudománytörténeti Szakosztályával közösen végezzük.

Az 1998 első negyedétől induló tudománytörténeti sorozatunkat a földtani-geofizikai expedíciók (kínai, mongol, albán, kubai, vietnami) történetével, eredményeik bemutatásával kezdjük. A lehetőségeinknek megfelelően ezzel párhuzamosan szeretnénk megjelentetni neves kortársaink visszaemlékezéseit, sokszor kalandos, élményekben gazdag munkásságát.

Szeretnénk a közeljövőben Láng Gábor, Szurovi Géza, Körössy László, Reych Lajos, Ferencz Károly külföldi munkásságát bemutatni. Tervezzük feldolgozni a korábban élt felfedezőket, utazókat – id. Lóczy Lajos, Teleki Géza, Teleki Pál, Nopcsa Ferenc, Eötvös Loránd, Bandat Horst, hogy csak néhányat említsünk – eredményeit is. A szűken vett szakmai eredmények mellett kitmagasló érdemük, hogy távoli földrészekre is elvitték a magyarság hírét.

Munkásságukkal megbecsülést, elismerést szereztek a magyar névnek, ezen belül a geológiának. Kutatói tevékenységük mellett gyakran diplomáciát missziót is elláttak. Hazájukba visszatérve a külföldön szerzett tapasztalataikat átadták, vagy saját kutatásaikban hasznosították, így ezek az eredmények a magyar geológia fejlődésére is jelentős hatással voltak.

Geológusaink jelentős mértékben hozzájárultak a földtan megismeréséhez, új nyersanyag-előfordulások felfedezéséhez (pl. Böckh Hugó a perzsi (tráni) kőolaj felfedezésével máig kihatólag befolyásolta a térség életét).

Kérem, hogy sorozatunkat fogadják azzal a jó szándékkal, amellyel közreadjuk.

dr. Solti Gábor
(rovatvezető)